

Odakle ljudska prava?

Koren i poreklo ljudskih prava i borbe za njihovo ostvarivanje leže duboko u istoriji različitih društava, civilizacija i pojedinaca. Ipak, prvi univerzalni document o ljudskim pravima pojavio se tek 1948 – **Univerzalna Deklaracija o ljudskim pravima**. Prvi međunarodni document o ljudskim pravima donet u 21. veku je **Konvencija o pravima osoba sa invaliditetom UN** koja ne propisuje nikakva nova prava, već poziva države članice da osobama sa invaliditetom osiguraju prava definisana Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima.

Drvo ljudskih prava

- Koren:** drevna filozofija, religije, konflikti, socijalni pokreti itd.
- Stablo:** Univerzalna Deklaracija o ljudskim pravima kao avangarda UN
- Grane:** dve osnovne grane - građanska i politička prava
- ekonomska, socijalna i kulturna prava
- Plodovi:** zakoni koji štite određene oblasti ili grupe

Poštovani narodni poslanici,

Bliži se 3. decembar, Međunarodni dan prava osoba sa invaliditetom koji već godinama promoviše razumevanje fenomena invalidnosti i podršku dostojanstvu, pravima i blagostanju osoba sa invaliditetom. Obeležavanje ovog dana takođe podseća na obavezu izgradnje inkluzivnog društva i uključivanja osoba sa invaliditetom u sve aspekte političkog, socijalnog, ekonomskog i kulturnog života.

Ovogodišnja tema obeležavanja 3. decembra je – ***Ispunjenje obećanja***: invalidnost u Milenijumskim razvojnim ciljevima do 2010 i dalje.

Vlada Republike Srbije je 2005. godine usvojila Milenijumske razvojne ciljeve za Srbiju i od tada su poslanici u Skupštini Republike Srbije doneli mnoga dokumenta koja treba da poboljšaju položaj osoba sa invaliditetom, među kojima:

- Zakon o sprečavanju diskriminacije osoba sa invaliditetom
- Zakon o zapošljavanju i profesionalnoj rehabilitaciji osoba sa invaliditetom
- Zakon o planiranju i izgradnji
- Zakon o socijalnom stanovanju
- Zakon o javnim nabavkama
- Zakon o bezbednosti saobraćaja na putevima
- Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja
- Zakon o udžbenicima i drugim nastavnim sredstvima
- Zakon o ratifikaciji Konvencije UN o pravima osoba sa invaliditetom i Opcionom protokolu

Hvala vam!

Obezbeđena zakonska osnova daje nadu da će se načela Konvencije UN o pravima osoba sa invaliditetom, kao jedinstven dokument te vrste u svetu, dosledno poštovati. Međutim svedočenja osoba sa invaliditetom širom Srbije, govore da situacija u stvarnosti ne prati uvek zakonske obaveze.

Novi Sad, kao administrativni centar Vojvodine, ima samo četiri zgrade poslovnog sektora, koje su potpuno pristupačne. Nijedna zdravstvena institucija niti institucija socijalnog staranja nisu pristupačni. U Vranju je potpuno pristupačna samo Medicinska škola.

Ako su nepristupačni pošta, Centar za socijalni rad, škole... o kakvom samostalnom životu mi govorimo“ – učesnik jedne fokus grupe u Centralnoj Srbiji.

„...Sutradan na razgovoru je učiteljica bila uplašena jer se do ovog trenutka nije susretala sa takvim nečim. Rekla je da tu takva deca ne pripadaju i da to nema smisla, da su to oni na prepad njima uradili, šta to treba da znači? Bila je totalno izgubljena“ – majka dečaka sa autizmom.

Znamo da je izgradnja demokratskog društva, pristupačnom svim svojim građanima, dug proces. Pred vama i nama je usvajanje još nekoliko važnih zakona:

- Zakon o socijalnoj zaštiti,
- Zakon o upotrebi srpskog znakovnog jezika,
- Zakon o samostalnom kretanju slepih osoba uz pomoć pasa vodiča
- i drugih zakona neophodnih za obezbeđivanje ravnopravnog učešća osoba sa invaliditetom.

Redovnim praćenjem primene zakona i podzakonskih akata kojima se poštuju načela Konvencije i obezbeđuje ravnopravnost osoba sa invaliditetom moći ćemo zajedno da kažemo da ispunjavamo obećanje – da invalidnost postaje investicija, a ne teret i beskonačno davanje.

Poštovani poslanici,

Uz molbu da podržite donošenje novih zakona koji će sadržati i odredbe za unapredjenje položaja osoba sa invaliditetom, pozivamo vas da preduzmete i druge aktivnosti koje mogu doprineti primeni zakona koje donosite u praksi

- Prilikom rasprave o budžetu proverite kolika sredstva su opredeljena za promovisanje ravnopravnosti osoba sa invaliditetom,
- Iskoristite poslanicka pitanja i razmatranje izvestaja o radu pojedinih ministarstava da se informišete o konkrentim merama preduzetim na unapredjivanju položaja osoba sa invaliditetom

Sredinom 2011. Republika Srbija treba Ujedinjenim Nacijama da podnese izveštaj o sprovođenju Konvencije o pravima OSI. Pozivamo vas da zajedno, kao i do sada, radimo na ostvarivanju ciljeva Konvencije. Tako će se realizovati i osnovno načelo invalidskog pokreta *Ništa o nama bez nas*, a vi ćete na najbolji mogući način doprineti izgradnji društva za sve.

*Centar za samostalni život osoba sa invaliditetom Srbije
Nacionalna organizacija osoba sa invaliditetom Srbije*

office@cilsrbija.org
www.cilsrbija.org

savezmd@bvcom.net

www.europa.rs

Ova mini kampanja je deo projekta **Izgradnja kapaciteta organizacija OSI radi praćenja primene Konvencije UN o pravima OSI (CRPD)** koji finansira Delegacija Evropske Unije u Srbiji, uz podršku Ministarstva rada i socijalne politike Republike Srbije. Stavovi izneti u ovom letku nisu stavovi EU niti u bilo kojoj meri izražavaju zvanične stavove Evropske Komisije.